

INNSPILL TIL ENOVAS FORNYEDE MANDAT

Vi viser til det pågående arbeidet med å lage nytt mandat for Enovas virksomhet fra og med 1.1.2021, samt invitasjonen til å sende innspill til departementet innen 13. mars 2020. Vi vil i det videre fremme Energi Norges synspunkter.

Energi Norge er en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for norsk fornybarnæring. Energi Norge representerer ca. 300 bedrifter som produserer, frakter og selger strøm og varme. Medlemsbedriftene står for nesten all kraftproduksjonen og dekker 90 prosent av nettkundene i Norge. Energi Norges visjon er at Norge skal bli verdens første fornybare og fullelektriske samfunn. Visjonens begrunnelse ligger i at elektrifiseringen er det viktigste virkemiddelet for å realisere lavutslippssamfunnet, og at dette vil skape store verdier for samfunnet.

God overordnet innretning på dagens mandat

Enova står sentralt i norsk virkemiddelbruk på energi- og klimaområdet og rår over betydelige midler. Enovas gjeldende mandat er etter Energi Norges syn godt, og langt på vei i tråd med Energi Norges innspill ved inngangen til nåværende mandatperiode i 2017.

Enova og Energifondets formål har vært å bidra til reduksjon av klimagassutslipp og styrket forsyningssikkerhet for energi, samt teknologiutvikling som på lengre sikt også bidrar til reduserte klimagassutslipp. Enova har oppnådd gode resultater innenfor disse rammene, og vi vil særlig trekke fram utviklingen av Pilot E-konseptet og fokuset på pilot- og demoprojekter, som nødvendige for teknologiutvikling og systeminnovasjon.

Klimakur og Energi 21 viktige premissgivere

Energi Norge mener likevel at det er forbedringspotensial i både formuleringen, fortolkningen og utøvelsen av Enovas nye mandat: I gjeldende mandatperiode har Energi 21s strategi blitt fremmet (2018), og Klimakur 2030 kommet med sin rapport (2020). Begge disse publikasjonene har konklusjoner som bør være premissgivende for Enovas videre arbeid.

Klimakur viser at elektrifisering vil bidra med 1/3 av alle klimakutt for å nå klimamålene innen 2030. For å elektrifisere stadig nye områder, vil det stilles store krav til kapasitet, fleksibilitet og effektivitet i energisystemet. Derfor bør effektiv og smart drift av energisystemet gis forsterket oppmerksomhet i Enovas nye mandat. Videre blir digitaliserte og integrerte energisystemer framhevet av Energi21¹ som en overordnet prioritering med bakgrunn i stor betydning for fremtidig forsyningssikkerhet, integrasjon av klimavennlige energiteknologier og samfunnets verdiskaping. Også dette elementet kan med fordel løftes inn i mandatet.

¹ Energi 21: Nasjonal forskning og innovasjonsstrategi for ny klimavennlig energiteknologi. Energi21 er opprettet av Olje- og energidepartementet.

Når stadig nye næringer skal bli klimanøytrale og fossil energi skal erstattes av fornybar energi, vil effektiv produksjon av fornybar energi bli viktig. Vi viser til Energi21 som sier at den regulerbare, fleksible vannkraften er avgjørende for at Norge har et tilnærmet utslippsfritt energisystem og samtidig høy forsyningssikkerhet. Våre nasjonale vannkraftressurser kan spille en viktig rolle i omstillingen til lavutslippssamfunnet nasjonalt og internasjonalt. Også dette sentrale momentet kan etter Energi Norges oppfatning komme klarere frem i mandatet.

Enovas delmål – konkrete innspill til formuleringer og fortolkninger

Som nevnt mener Energi Norge at Enovas overordnede mandat og delmålsstruktur står seg godt videre. Likevel ønsker vi å gi innspill til forståelse og utdyping av delmålene, som vi mener kan bli enda tydeligere i neste periode:

a. Redusere klimagassutslipp som bidrar til å oppfylle Norges klimaforpliktelser for 2030

- Energi Norge støtter en fortsatt satsing på å kutte utslipp i ikke-kvotepliktig sektor generelt, og lading av elbiler spesielt.
- Energi Norge vil videre vektlegge betydningen av at Enova prioriterer en forsert elektrifisering av fergestrekninger.
- Lav- og nullutslippsløsninger innen næringstransport vil bli avgjørende for innfrielse av 2030-målene i kommende mandatperiode. Vi vil derfor sterkt anbefale at både el-, hydrogen- og bioløsninger for tunge kjøretøyer, tog, skip og fly prioriteres.
- Vi viser forøvrig til Klimakur 2030 og Energi 21 som begge framhever elektrifisering og utbygging av smarte energisystem som de viktigste tiltakene for overgang fra fossil til fornybar energi.

b. Øke innovasjon innen energi- og klimateknologi tilpasset omstillingen til lavutslippssamfunnet

- Vi tror at en raskere omstilling av det norske energisystemet kan bidra til å skape nye næringsveier for Norge blant annet knyttet til utvikling av teknologi. Løsningen er å utvikle lavutslippsløsninger for transport-, bygg-, industri-, og energisektoren.
- Energi Norge mener at Enova ikke skal støtte volumbaserte tiltak som fremmer allerede moden teknologi, men at Enova heller skal være pådriver for teknologiutvikling.
 - Enova har oppnådd gode resultater gjennom "Storskala demo av fremtidens energisystem". Dette programmet har fått opp gode innovasjonsprosjekter på smartgrid, mikronett, og fleksibilitetmarkeder, som er avgjørende for å utvikle energisystemet.
 - Energi Norge mener Enova har lyktes godt med Pilot E- og Pilot T-utlysningene, som ser virkemiddelbruken i sammenheng, og som støtter gode prosjekter fra forskning til markedsintroduksjon. Energi Norge mener Enovas nye mandat også bør se virkemiddelapparatet i sammenheng, og satse på pilot og demoprojekter.

c. Styrket forsyningssikkerhet gjennom fleksibel og effektiv effekt- og energibruk (kan med fordel endres til) Et smart og sikkert energisystem med nok kapasitet til et fornybart samfunn

- Energisystemet er en premissleverandør for lavutslippssamfunnet og det blir viktig å

utvikle energisystemet på en effektiv og lønnsom måte framover, ved å ta i bruk smartere styring av nettet og tilrettelegge for fleksibilitetsmarkeder.

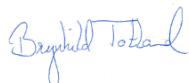
- Norge er langt framme når det gjelder å utvikle smarte ladesystemer for elektrifisering av transportsektoren. Her kan Norge bli markedsledende, og muligheten for eksport av teknologiløsninger er stor.
- Termisk energi kan bidra til å jevne ut effekttopper, gir en langsiktig fleksibilitet og øker verdien av kraftsystemet samtidig som nettinvesteringer kan reduseres. Utnyttelse av spillvarme til oppvarming frigjør kraft til elektrifiseringen av samfunnet. Bygningsmassen må derfor ha energifleksible, vannbårne løsninger.
- Fleksibilitet i energisystemet og samspill mellom energibærere er en forutsetning for utslippskutt og økt elektrifisering. Sektorkobling bør derfor få større fokus.
- Dagens mandat har lagt til grunn at Enova skal styrke Norges rolle som leverandør av fornybar energi. Energi Norge mener Enova også bør legge til rette for programmer som effektivisert og optimalisert fornybar energiproduksjon, både innen vann, vind, varme og sol.

Måleindikatorer

For bedre å legge til rette for reduserte klimagassutslipp mener Energi Norge at mandatets måleindikatorer med fordel kan endres:

- Klimaresultatene i millioner tonn CO₂-ekvivalenter bør vesentlig skjerpes for å lede mot 2030-målene.
- I tråd med vårt syn om at Enova ikke bør ha volumbaserte støtteordninger, mener Energi Norge at energieresultater i TWh bør bortfalle.

Vennlig hilsen
Energi Norge

Brynhild Totland
Kompetanse og FoU rådgiver

Eivind Heløe
Direktør fornybar energi